

Voorwoord

Het uitgaansleven heeft in de afgelopen twintig jaar een enorme groei doorgemaakt. Zo rond 1990 begonnen steden actief aan marketing te doen en zich te profileren als 'place to be'. Een bruisend nachtleven met een variëteit aan cafés, clubs, concertpodia en restaurants was daar als vanzelfsprekend een onderdeel van. Het aantrekken van de economie in de loop van de jaren negentig gaf het nachtleven en de daarmee gepaard gaande consumptie van alcohol en andere drugs een nieuwe impuls. Sindsdien bevolken – zeker in de weekenden – grote groepen stappers en feestvierders de binnensteden.

De opbloei van het nachtleven leidde echter ook tot meer overlast en vechtpartijen op straat en ongelukken met drugsconsumptie. De gedoogcultuur, die rond de eeuwwisseling sowieso op zijn eind liep, maakte plaats voor een beleid waarin meer het accent kwam te liggen op handhaving van de openbare orde en het strafrechtelijk aanpakken van wetsovertredingen. Populaire clubs kregen te maken met invallen van de politie, die soms grote hoeveelheden ecstasy en andere drugs in beslag nam. Bij niet naleven van de regels dreigde gedwongen sluiting. Daarom gingen clubs zelf strenger optreden tegen dealers en gebruikers. Voorts moesten ook de populaire dance events volgens het nieuwe beleid drugsvrij worden. Het vergunningenbeleid werd strikter en tegen illegale feesten werd hard opgetreden.

Ook op straat werd de nieuwe aanpak zichtbaar. Er verschenen bewakingscamera's en ME-busjes posteerden zich 's avonds en 's nachts op centrale plekken in het uitgaansgebied. Naast de verhoogde inzet van politie schakelden horecagelegenheden meer particuliere bewakers in, terwijl portiers en ander personeel cursussen moesten gaan volgen in het omgaan met agressie. Geholpen door een speciaal ontwikkelde 'Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan'¹ gingen steeds meer gemeenten over tot het sluiten van zogeheten conventanten Veilig Uitgaan, waarbij publieke (politie, OM, gemeente) en private partijen afspreken zich in te spannen voor een beleid van veilig uitgaan.

1 Zie www.hetccv.nl/dossiers/Veilig+uitgaan/index.

Recent is door de minister van Veiligheid en Justitie een nieuwe maatregel aangekondigd die onder andere als doel heeft het uitgaanspubliek verder in het gareel te krijgen: bij geweldpleging onder invloed van alcohol of andere drugs zal door het Openbaar Ministerie een hogere straf worden geëist.² De consequentie daarvan is dat de politie bij geweldsincidenten standaard de verdachten een test moet afnemen. Om daarvoor een wettelijke basis te bieden is een voorstel in voorbereiding om het Wetboek van Strafvordering aan te passen.

In dit themanummer zal de hiervoor gesignaleerde verschuiving van gedogen naar regulering van het uitgaansleven in verschillende artikelen aan bod komen. Daarnaast is er aandacht voor veranderingen in het nachtleven onder invloed van etnische diversiteit en voor de relatie tussen alcoholgebruik en agressie.

In het eerste artikel laten Van Aalst en Van Liempt zien dat steeds meer gemeenten hun toevlucht nemen tot cameratoezicht en andere (preventieve) maatregelen om de veiligheid in het nachtelijk uitgaansleven te vergroten. De auteurs inventariseren en analyseren op basis van beleidsrapporten, observaties en interviews met experts verschillende veiligheidsmaatregelen in twee uitgaansgebieden in Rotterdam en Utrecht. Centraal staat daarbij de vraag welke aannames ten grondslag liggen aan specifieke maatregelen en op welke wijze deze worden gelegitimeerd. Daarnaast worden de mogelijke consequenties van het beleid van Veilig Uitgaan in kaart gebracht.

Nabben en Korf schrijven over de actuele resultaten van Antenne, een instrument waarmee trends in drugsgebruik in het Amsterdamse uitgaansleven systematisch worden gemonitord. De monitor maakt zowel gebruik van kwantitatieve als kwalitatieve methoden. Ecstasy was lange tijd veruit het populairste stimulerende middel, maar sinds eind jaren negentig moet dit concurreren met cocaïne en in mindere mate met amfetamine. In de afgelopen tien jaar hebben ook de narcosedrugs GHB en ketamine aan populariteit gewonnen, vooral onder clubgangers en cafébezoekers. Echter, het grootste deel van het uitgaanspubliek neemt geen illegale drugs tijdens een avond uit. Alcoholische dranken blijven veruit het populairst en de consumptie ervan is in de afgelopen jaren zelfs verder gestegen.

2 Kamerstukken II 2010/11, 28 684, nr. 311.

Weeninks bijdrage gaat over de uitgaanscultuur op het platteland en de vraag of er wat betreft alcoholgebruik en fysieke geweldpleging verschillen zijn tussen stad en platteland. Hij baseert zich op een zelfrapportageonderzoek onder 5.062 jongeren tussen de 14 en 22 jaar oud. Plattelandsjongeren blijken niet alleen meer alcohol te drinken en vaker de kroeg te bezoeken, maar ook is de samenhang tussen alcoholconsumptie in het weekend en het gebruik van geweld sterker onder deze jongeren. Dit resultaat roept de vraag op welke culturele betekenissen plattelandsjongeren precies toekennen aan alcohol, de kroeg en geweld. En in hoeverre zien plattelandsjongeren de consumptie van grote hoeveelheden alcohol en het beleven van geweld als belangrijke bestanddelen van een verdiend weekendje ontregeling?

Niet iedereen die alcohol gebruikt, wordt daar agressief van en niet elk agressief gedrag is het gevolg van (overmatig) alcoholgebruik. Van Hasselt, Van Bunningen en Bovens onderzoeken de complexe relatie tussen alcohol en agressie aan de hand van een uitgebreide literatuurstudie. Het verschil in uitwerking van alcohol heeft niet alleen te maken met het middel zelf, maar ook met de houding, gemoedstoestand en persoonlijkheid van de drinker en de fysieke, sociale en culturele omgeving waarin deze drinkt. Veelal vindt alcoholgebruik bovendien plaats in settings en situaties waarbinnen ook andere agressiebevorderende factoren een rol spelen. Het uitgaansleven is zo'n setting. De auteurs behandelen achtereenvolgens de effecten van het middel zelf, de persoon en de setting van de drinker.

Boogaarts gaat na hoe de groeiende etnische diversiteit in de grote steden het nachtleven daar beïnvloedt. Om deze vraag te beantwoorden verrichtte zij onderzoek onder jonge bezoekers van zogeheten etnparty's, die zeer regelmatig in populaire clubs worden georganiseerd voor en door een specifieke etnische groep. In dit artikel geeft zij een beeld van de Turkse, Marokkaanse en Asian *party scene* en de beweegredenen van bezoekers om voor deze speciale party's te kiezen. Tevens wordt aandacht besteed aan de wisselwerking tussen de aanbieders van uitgaansvertier en de persoonlijke voorkeuren en keuzes van het uitgaanspubliek.

M.P.C. Scheepmaker